

Criteria voor productverbetering: Aanpak en planning

14 oktober 2019

Op basis van het rapport en advies van de Commissie Criteria Productverbetering (2017, o.l.v. het RIVM) over mogelijkheden voor een integraal systeem voor productverbetering is momenteel een werkgroep bezig om een voorstel voor criteria op te stellen.¹

Er worden per productgroep trapsgewijze sets van criteria opgesteld, waarbij rekening gehouden wordt met de criteria van de Schijf van Vijf, het Vinkje en het Akkoord verbetering productsamenstelling.

De werkgroep bestaat uit experts van RIVM, Voedingscentrum, HAS Hogeschool en VWS.

Dit document beschrijft beknopt de aanpak en de planning voor het opstellen van criteria voor productverbetering.

Voor het opstellen van trapsgewijze criteria voor productverbetering maakt de werkgroep keuzes voor:

- Nutriënten
- Productgroepen en productgroepindeling
- Bepalen van afkapwaarden voor trapsgewijze indeling van criteria

Aanpak algemeen

- Voor productverbetering is een productcategorie-specifiek-systeem nodig; per productgroep een set van criteria voor diverse/relevante nutriënten;
- Eerst kiest de werkgroep de nutriënten en productgroepen, later (indien nodig) kijkt zij hoe en waarmee deze aangevuld kunnen worden.
- Per nutriënt worden trapsgewijze criteria voor diverse productgroepen opgesteld;
- Het gaat om trappen die voor bedrijven haalbaar en motiverend zijn;
- Product technologische kennis wordt ingezet daar waar de werkgroep twijfels heeft over de criteria;
- Voor de indeling in trappen wordt in eerste instantie gekeken naar top (pioniers)/ trendvolgers/ middenmoot/ achterhoede.
- Er wordt gekozen voor een pragmatische aanpak waarbij zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt van bestaande gegevens en indelingen.

Nutriënten

Voor de indeling van trapsgewijze criteria worden per productgroep de volgende nutriënten belicht:

- Natrium/zout
- Mono- en disachariden totaal. Voor sommige productgroepen (bijv. zuivelproducten) wordt gekeken of toegevoegd suiker gehanteerd moet worden.
- Verzadigd vet. Voor sommige productgroepen zal gekeken worden of verzadigd vet als percentage van het totaal aanwezige vet gehanteerd moet worden om onderscheid tussen verzadigde en onverzadigde vetzuren te kunnen maken.
- Calorieën: voor sommige productgroepen kan het alleen om suikers of vet gaan of zou portiegrootte meegenomen kunnen worden.

Daarnaast kunnen voor productverbetering van specifieke productgroepen ook andere nutriënten of waarden van belang zijn:

- Totaal vet: Dit wordt meegenomen als onderdeel van criteria voor calorieën. Voor vet geldt dat het gaat om vervanging van verzadigd door onverzadigd vet in het voedingspatroon, dit wordt meegenomen in criteria voor verzadigd vet als percentage van het totaal aanwezige vet.
- Portiegrootte: dit kan gebruikt worden als criterium voor energie-inhoud. Voor enkele productgroepen kan dit een goed criterium zijn voor productverbetering.
- Voedingsvezel
- Eiwit
- Groentecomponenten (in maaltijden)
- Transvet: hiervoor geldt een wettelijk maximum. Dit wordt daarom geen onderdeel van het systeem.

¹ RIVM briefrapport 2018-0056 Naar een integraal systeem voor productverbetering in Nederland. Advies van de Commissie Criteria Productverbetering. E.C. Wilson-van den Hooven et al.

Productgroepindeling

- Uitgangspunt is de herformuleringsindeling van 2012 (HFM 2012).
- Wens is dat er niet te veel productgroepen komen en om zoveel mogelijk bij de HFM aan te sluiten.
- Als een productgroep voor meer dan 3% bijdraagt aan de inname van een nutriënt, worden criteria opgesteld. Als er productgroepen zijn met minder dan 3% inname, wordt gekeken of binnen de productgroepen subproductgroepen zijn die voor meer dan 0,5% bijdragen aan de inname van het betreffende nutriënt. Dan wordt gekeken of het nuttig kan zijn om hiervoor criteria op te stellen.

Criteria, afkapwaardes

- Voor sommige producten gelden wettelijke regels voor bepaalde nutriënten: brood, roomboter, gehakt, jam. Hier wordt rekening mee gehouden bij het opstellen van criteria.
- Voor de productgroepenindeling wordt de HFM indeling gehanteerd. Deze indeling heeft ook veel subgroepen, waar we kijken of clustering mogelijk is.
- Er wordt rekening gehouden met de spreiding van gehalten binnen de productgroepen. Er worden in eerste instantie drie grenzen genomen op basis van percentielen (P25, P50, P75), dit betekent dat er vier trappen zijn.
- Vervolgens wordt gekeken hoe de percentielen P25, P50 en P75 zich verhouden tot de huidige criteria van Schijf van 5, Vinkje en Akkoord verbetering productsamenstelling.
- Nagaan of naast natrium, suiker en verzadigd vet ook gekeken moet worden naar calorieën en andere nutriënten.
- Dit wordt gedaan op subproductgroepniveau, waarna vervolgens gekeken wordt of er subgroepen samengevoegd kunnen worden.
- Nagaan of er subgroepen moeten worden uitgesloten of later opgepakt worden.
- Voor (sub)productgroepen waarvoor twijfels zijn over de criteria wordt met experts van WFBR bekeken of er technische aspecten zijn die impact meegenomen moeten worden. Het gaat bijvoorbeeld om houdbaarheid, textuur. De experts zijn wetenschappers van WUR met specifieke kennis over bepaalde productgroepen, nutriënten, vervanging van nutriënten en/of productverbetering.

Transparantie en afstemming

Tot dusver heeft de werkgroep, bestaande uit wetenschappers en vertegenwoordigers van RIBM/Voedingscentrum, VWS en HAS gewerkt aan de voorstellen voor criteria. Gekeken is voor welke productcategorieën er criteria nodig zijn wat de treden daarbij zijn. De komende periode wil de werkgroep deze voorstellen voorleggen aan de experts (bedrijfsleven, wetenschappers) uit de sectoren. Voorstel is om dit te doen in bijeenkomsten waarin de voorstellen worden toegelicht en de aanwezigen de specifieke criteria voor de voor hun relevante productcategorieën kunnen beoordelen op haalbaarheid, productveiligheidsaspecten ed. Na deze bijeenkomsten kan de werkgroep waar nodig aanpassingen doen om de voorstellen daarna officieel de internetconsultatie in te laten gaan.

Planning

Juni/juli:	keuze nutriënten, productgroepen
Juli t/m half oktober:	voorstellen voor criteria uitwerken
Eind oktober:	specifieke productgroepen met experts bespreken
November t/m januari:	bijeenkomsten per productgroep met sectoren incl retail (ca 8)
November t/m januari:	verwerken opmerkingen vanuit sectoren/retail
November/december:	bijeenkomst met wetenschappers (o.a. WAC en Wecom)
November:	bijeenkomst met SGF en Consumentenbond
Februari:	internetconsultatie
Maart:	verwerken resultaten consultatie overleg met stakeholders

April/mei:

besluit staatssecretaris, brief aan TK (reactie op motie Dik-Faber Diertens, voorstel incentives, governance en voorstel monitoring), publicatie criteria